

HET NIEUWE OMGEVINGSSTELSEL
De 4 verbeteringen

Een vernieuwend stelsel van instrumenten die met elkaar samenhangen, gebundeld in een Omgevingswet. Voor een inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk te gebruiken omgevingsrecht. Die samenhang in beleid, besluitvorming en regelgeving mogelijk maakt. Ondersteund door een actieve en flexibele overheid en een snellere en betere besluitvorming.

OMGEVINGSWET EN DE UITDAGING VAN DE CULTUURVERANDERING

De discussie over de Omgevingswet is tot nu toe vooral een feestje van de professionals geweest. En dan gaat het vooral over de integrale aanpak, de juridische integratieslag, het digitaal stelsel en participatie.

Langzamerhand begint meer en meer door te dringen dat de implementatie van de Omgevingswet vooral een cultuurverandering is. Een cultuurverandering die vraagt om meer samenwerking binnen en tussen organisaties. En die uitgaat van een andere relatie van de overheid met particulieren en ondernemers en die hoge eisen stelt aan de vaardigheden van de professionals om te kunnen opereren in een wereld met globalere kaders.

Via de Limburgse Expeditie ruimte, mijn ervaringen met uitnodigingsplanologie en een aantal implementatieklussen bij gemeenten en een waterschap wordt ook bij p2 het beeld van de implicaties van de Omgevingswet steeds scherper. In mijn eigen woorden: Hoe brengen de

Omgevingswet van de systeemwereld naar de leefwereld? Want eerlijk gezegd mijn - doorgaans goed opgeleide - vrienden hebben echt nog geen idee!

OP REIS DOOR OMGEVINGSLAND

Wie de ontwikkelingen in Omgevingsland de afgelopen decennia een beetje gevolgd heeft kent het rijtje wel. Van de toelatingsplanologie zijn we via de ontwikkelingsplanologie bij de uitnodigingsplanologie terecht gekomen. Goed beschouwd zijn de verschillende vormen van planologie vooral een afspiegeling van de tijdgeest. Uitnodigingsplanologie is in grote lijnen het voorbeeld voor het sturingsmodel dat ten grondslag ligt aan de Omgevingswet. Op het Eiland van Schalkwijk (Houten) en de Vlagheide (Meerijstad) heb ik gezien dat de belangrijkste slag is te maken in de verbinding van de systeemwereld en de leefwereld. Mensen raken echt geïnspireerd als ze daadwerkelijk zelf sturing te kunnen geven aan de inrichting van hun woon-, werk- en leefomgeving. Dan nog is het voor de gemiddelde particulier of ondernemer niet eenvoudig uit te leggen dat de voorbereiding van een theeschenkerij, camping, bed & breakfast en dergelijke uitgebreide procedures en een doorlooptijd van zomaar 5 jaar vraagt. In die wereld helpt het natuurlijk enorm dat:

- > Alles in één wet is opgenomen.
- > De informatie via één digitaal stelsel ontsloten is.
- > Een ontwikkeling via een enkelvoudig besluit mogelijk gemaakt kan worden.

Om het nieuwe sturingsmodel soepel te laten functioneren is een breed besef van de veranderende rollen - vooral - binnen de gemeentelijke organisatie noodzakelijk inclusief een heldere uitwerking van de ambities. Bestaande kaders als een collegeakkoord of organisatie-ontwikkelingsplan bieden vaak al mooie aanknopingspunten. En op het gebied van transitie biedt het sociaal domein in menig gemeente ongetwijfeld een bron van ervarings-deskundigheid.

- > De raad wordt daarbij gevraagd ruimte te bieden voor ontwikkeling en zich te concentreren op de kaders en hoofdlijnen.
- > Van het college van B&W wordt gevraagd die ruimte op te pakken en vertalen in een passend dienstverleningsmodel.
- > Van de professionals wordt vooral gevraagd (opr)écht het gesprek aangaan met de omgeving, die initiatiefrijke particulier en ondernemer en de maatschappelijke organisaties. Een lesje 'Verbindend Onderhandelen' wil dan nog weleens helpen.

De ervaring met expeditie Ruimte in het Limburgse laat zien dat samen op pad gaan de beste leermethode is, ook in de relatie met de andere partners in Omgevingsland.

Het gesprek met de omgeving zou vooral moeten gaan over de wensen en ideeën van die particulier, ondernemer en/of maatschappelijke organisatie. Het vindt dan ook bij voorkeur op locatie 'aan de keukentafel' plaats. De gecombineerde inzet van zintuigen levert waardevolle informatie op. De rol van de professional is dan vooral goed luisteren/waarnemen en de actieve invulling van het 'ja mits' principe. In eenvoudige gevallen volstaat wellicht een digitale checklist met twee eindvelden 'een melding volstaat' of 'voor uw activiteit is geen vergunning noodzakelijk'. Vaak zal, ondanks juridische integratie en een digitaal stelsel, nog steeds een professional nodig zijn. Al was het maar om betekenis te geven aan alle data die online beschikbaar zijn en samen met de particulier of ondernemer een stappenplan uit te werken.

SAMEN OP AVONTUUR!

Overal in het land wordt inmiddels hard gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet. Mijn stelling is dat die inhoudelijk integrale aanpak, die juridische integratie en dat digitaal stelsel wel loslopen. Dat zijn weliswaar taaie vraagstukken, maar daar zijn we goed in als professionals. De grootste uitdaging die ik vanuit p2 zie is de cultuurverandering. Want niets is zo lastig als houding en gedrag veranderen, al helemaal niet als het over jezelf gaat. Het is dan ook belangrijk om op dat niveau ambities te formuleren. Er samen aan te werken met de partners in de Omgevingswereld. En te accepteren dat trial and error onlosmakelijk verbonden zijn met de weg naar succesvolle verandering.